

POSTANOWIENIE

23 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 23 listopada 2023 r. w Warszawie
w sprawie z wniosku H.K.
z udziałem P.K., A.K., J.O. i Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w W.
o zasiedzenie,
na skutek skargi kasacyjnej H.K.
od postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie
z 28 lutego 2022 r., II Ca 76/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. oddala wniosek pełnomocnika wnioskodawczyni o przyznanie zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

(A.G.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 28 lutego 2022 r. Sąd Okręgowy w Lublinie po rozpoznaniu sprawy z wniosku H.K. z udziałem P.K., A.K., J.O. i Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa z siedzibą w W. o zasiedzenie sprostował oznaczenie uczestnika postępowania w rubrum zaskarżonego postanowienia na „Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa z siedzibą w W.”, oddalił apelację wnioskodawczyni, zasądził od H.K. na rzecz P.K. kwotę 900 złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania

apelacyjnego oraz przejął na rachunek Skarbu Państwa brakującą część opłaty od apelacji.

Skargę kasacyjną wniosła wnioskodawczyni H.K. zaskarżając postanowienie Sądu drugiej instancji w całości oraz domagając się uchylenia zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w Lublinie w całości, jak również poprzedzającego go postanowienia Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej z 23 października 2020 r. i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania temu sądowi w innym składzie oraz zasądzenia kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać szczegółowe i wyczerpujące argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W skardze kasacyjnej wskazano na podstawie jej przyjęcia do rozpoznania: w postaci występowania istotnego zagadnienia prawnego oraz oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.).

Jeżeli chodzi o wskazane istotne zagadnienia prawne to, jak się przyjmuje w orzecznictwie Sądu Najwyższego zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. musi wystąpić "w sprawie", tzn. na tle ustalonych w niej okoliczności faktycznych i w powiązaniu z oceną prawną dokonaną przez sąd drugiej instancji. Niezależnie bowiem od publicznoprawnych celów rozpoznania skargi kasacyjnej, rozstrzygnięcie istotnego problemu prawnego powinno mieć znaczenie dla orzeczenia o zasadności skargi kasacyjnej, w której dane zagadnienie zostało sformułowane (zob. postanowienie SN z 11 lutego 2021 r., I CSK 201/20).

Zagadnienie prawne zawarte w skardze dotyczy tego czy w świetle przepisów kodeksu cywilnego i kodeksu rodzinnego i opiekuńczego zawarta umowa dzierżawy przez jednego z małżonków pozostających we wspólności ustawowej małżeńskiej jest przeszkodą formalną do jej zasiedzenia przez drugiego małżonka w sytuacji kiedy ta umowa nie została potwierdzona przez drugiego małżonka; czy sam fakt zawarcia umowy dzierżawy bez jej wykonywania w sposób określony w tej umowie w zakresie obowiązków ciążących na dzierżawcy i po dacie zasiedzenia może być przeszkodą do zasiedzenia przez dzierżawcę; czy świetle przepisów kodeksów postępowania cywilnego sąd rozpoznający wniosek o stwierdzenie zasiedzenia nieruchomości ma obowiązek ustalić hipotetycznie datę zasiedzenia, kiedy to zasiedzenie mogłoby nastąpić i czy brak rozważań w tym zakresie w pisemnym uzasadnieniu zarówno przez sąd pierwszej instancji i drugiej instancji może być skuteczną podstawą skargi kasacyjnej.

Wskazane zagadnienia prawne są bezprzedmiotowe i niewłaściwie sformułowane a nadto ich rozstrzygnięcie nie miałoby wpływu na wynik sprawy.

Zagadnienia prawne nie wskazują żadnych konkretnych norm kodeksu cywilnego oraz kodeksu rodzinnego i opiekuńczego do których odnosić się ma ich analiza, na czym wątpliwości polegają i jakie warianty interpretacyjne można przyjąć. W rzeczywistości niezależnie od łączącego strony węzła prawnego sąd bada spełnienie przesłanek zasiedzenia. Nie jest możliwe zasiedzenie prawa własności nieruchomości (art. 172 § 1 k.c.), jeżeli władanie nieruchomością (*corpus possessionis*) nie ma cechy posiadania samoistnego (art. 336 k.c.) ze względu na brak wykazania woli posiadacza odnośnie do władania nią w zakresie prawa własności (*animus possidendi domini*, tak postanowienie Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2017 r., IV CSK 139/16). W sprawie ustalono, czym Sąd Najwyższy jest związany, że wnioskodawczynie nie wykazała istnienia po swojej stronie atrybutu posiadania samoistnego. Wręcz przeciwnie zarówno po stronie jej poprzedników prawnych jak i małżonka ustalono, że posiadanie miało charakter zależny, ustalono, że zawarli oni kilka umów dzierżawy w różnych okresach czasu, dotyczących nieruchomości objętej wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia, co wskazuje na posiadanie zależne po ich stronie. Ustalono, że wnioskodawczynie musiała wiedzieć o fakcie zawarcia przez ojca a następnie męża, umów dzierżawy przedmiotowej

nieruchomości którą przejęła od nich w posiadanie. Także w złożonym zgłoszeniu szkody łowieckiej wyraźnie skarżąca oddzieliła nieruchomości które były jej własnością od nieruchomości którą wskazała jako pozostającą w dzierżawie a objętej w sprawie niniejszej wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia.

Z kolei, oparcie wniosku na przesłance oczywistej zasadności wymaga wykazania przez skarżącego niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka (*prima facie*), bez konieczności pogłębionej analizy, sprzeczności wykładni lub zastosowania prawa materialnego lub procesowego z brzmieniem przepisów lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08; z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08).

Skarżący powinien zawrzeć w skardze wyodrębniony wywód prawny wskazujący, w czym przejawia się oczywistość naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 5 września 2008 r., I CZ 64/08; z 19 grudnia 2001 r., IV CZ 200/01; z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08).

Skarżąca wnioskodawczyni wskazała, że oczywistej zasadności skargi upatruje w fakcie, że zaskarżone orzeczenie narusza przepisy prawa procesowego, zwłaszcza art. 233 § 1 w zw. z art. 391 oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. w zakresie ustalenia stanu faktycznego oraz art. 172 k.c. i art. 176 k.c. w zakresie ustalenia daty zasiedzenia. Skarżąca nie zdołała wykazać oczywistej zasadności skargi. W dużej mierze jest to polemika z ustaleniami faktycznymi. Nadto Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia wskazał, że zgodnie z treścią art. 382 k.p.c. postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy, a wydane orzeczenie musi opierać się na własnych ustaleniach faktycznych i prawnych sądu drugiej instancji, stąd podziela ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego oraz dokonaną przez ten Sąd ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego. Nawet fakt braku potwierdzenia przyjęcia ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji nie powoduje wadliwości wydanego orzeczenia. W orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że gdy sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego ani, po rozważeniu zarzutów apelacyjnych, nie znajduje podstaw do zakwestionowania oceny dowodów

i ustaleń faktycznych orzeczenia pierwszoinstancyjnego, może te ustalenia przyjąć za podstawę faktyczną swojego rozstrzygnięcia. Wystarczające jest wówczas, by stanowisko to znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu orzeczenia sądu odwoławczego. Jednakże w braku wyrażenia takiego stanowiska wprost w uzasadnieniu wyroku sądu drugiej instancji przyjmuje się, że nie doszło do naruszenia art. 328 § 2 k.p.c., gdy na podstawie treści uzasadnienia da się stwierdzić, że ustalenia te zostały zaakceptowane (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 15 stycznia 2010 r., I CSK 197/09; z 29 kwietnia 2016 r., I CSK 306/15; z 3 kwietnia 2019 r., II CSK 274/18, czy postanowienia Sądu Najwyższego: II PK 144/18 z 4 czerwca 2019 r. II PK 144/18; z 14 stycznia 2014 r., III SK 27/13,; z 6 czerwca 2018 r., III CSK 51/18; z 5 marca 2019 r., III CSK 204/18).

Z tych względów w przedmiocie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania orzeczono jak w treści postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

Wniosek o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu podlegał oddaleniu. Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłata nie została zapłacona w całości lub w części. Wniosek w skardze kasacyjnej nie zawierał takiego oświadczenia.

Oświadczenie, iż opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części, powinno być wyraźnie sformułowane we wniosku radcy prawnego o przyznanie od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy udzielonej stronie postępowania z urzędu (por. postanowienie SN z 23 lutego 2012 r., V CZ 133/11). Brak takiego oświadczenia wywołuje skutki materialnoprawne, polegające na utracie prawa do wynagrodzenia (postanowienie SN z 9 września 2011 r., III SPP 27/11).

Z tych powodów orzeczono jak w sentencji.

(R.N.)

[ms]

